

URDHËR
Nr. 344, datë 31.12.2020

**PËR MIRATIMIN E KODIT TË ETIKËS PËR OPERATORIN E TURIZMIT DETAR
DHE FORMATIT TË VETËDEKLARIMIT**

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, ligjit nr. 9000, datë 30.1.2003, “Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave”, pikës 6, të kreut I, të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 845, datë 28.10.2020, “Për miratimin e rregullave të hollësishme për zhvillimin e aktiviteteve turistike detare, që kryhen nëpërmjet mjeteve lundruese për qëllime turistike dhe argëtim”,

URDHËROJ:

1. Miratimin e Kodit të Etikës për Operatorin e Turizmit Detar që zhvillojnë aktivitete turistike detare, që kryhen nëpërmjet mjeteve lundruese për qëllime turistike, sipas aneksit nr. 1 bashkëlidhur.

2. Miratimi në formatit të vetëdeklarimit të operatorit të turizmit detar, sipas aneksit nr. 2 bashkëlidhur.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I TURIZMIT DHE MJEDISIT
Blendi Klosi

ANEKS 1
KODI I ETIKËS SË OPERATORIT TË TURIZMIT DETAR

Neni 1
Qëllimi

Kodi i Etikës së Operatorit të Turizmit Detar që zhvillon aktivitete turistike detare të parashikuara në legjisllacionin në fuqi, për aktivitetet e turizmit detar bazohet në parimet dhe kriteret që zbatohen në praktikën më të mira ndërkombëtare, të cilat promovojnë zhvillimin e qëndrueshëm të turizmit në përputhje me ruajtjen dhe mbrojtjen e mjedisit, kulturën dhe trashëgiminë, rritjen e sigurisë, përgjegjësisë sociale nga sipërmarrjet private, publike, turistët dhe/ose vizitorët.

Neni 2
Fusha e zbatimit

Dispozitat e Kodit të Etikës zbatohen nga operatorët e turizmit detar që zhvillojnë aktivitete të turizmit detar, si dhe për atë që është e mundur nga sipërmarrje të tjera që bashkëveprojnë me to, turistët dhe/ose vizitorët.

Neni 3
Profesionalizmi dhe kujdesi social

1. Operatori i turizmit detar duhet të ushtrojë aktivitetin e tij në vendet të lejuara, sipas zonave të publikuara nga ministria përgjegjëse për turizmin.

2. Operatori i turizmit detar duhet të ofrojë një shërbim profesional, të kujdesshëm, të përkushtuar, me të njëjtin nivel e pa dallime për të gjithë turistët dhe/ose vizitorët, të cilëve u ofron shërbimin e tij.

3. Gjatë ushtrimit të veprimtarisë së tij, operatori i turizmit detar, në marrëdhënien e tij profesionale me çdo turist/vizitor, duhet:

a) të jetë i sjellshëm dhe miqësor;

b) të mos konsumojë dhe të mos jetë asnjëherë nën efektin e alkoolit apo të ndonjë substance tjetër psikotrope, apo medikamenti që sjell ulje të aftësive logjike;

c) të respektojë besimin fetar të çdo turisti/vizitori;

ç) të respektojë personalitetin, zakonet, ritet dhe kulturën e çdo turisti/vizitori;

d) të jetë i kujdesshëm dhe i përgjegjshëm ndaj nevojave të çdo turisti/vizitori;

dh) të jetë i ndërgjegjshëm dhe i përgjegjshëm për sigurinë e çdo individit/vizitori;

e) të jetë i përpiktë, i besueshëm dhe i ndershëm;

ë) të kujdeset për higjienën e ambienteve të ofrimit të shërbimit;

6. Operatori i turizmit detar, në asnjë rast, nuk bën dallime diskriminuese ndaj ndonjë turisti/vizitori, sipas racës, gënisë, orientimit seksual, besimit fetar, etnisë, gjuhës, kombësisë, bindjeve politike, filozofike, gjendjes ekonomike, arsimore, sociale, aftësive fizike apo moshës.

7. Operatori i turizmit detar, në çdo rast, trajton dhe përpiqet të zgjidhe një situatë konflikti me ndjeshmëri dhe përgjegjshmëri.

8. Operatori i turizmit detar respekton dhe zbaton legjislacionin kombëtar të punës dhe konventave ndërkombëtare, përfshirë rekomandimet e Organizatës Botërore të Punës dhe Organizatës Botërore të Turizmit të Kombeve të Bashkuara.

9. Operatori i turizmit detar promovon dhe respekton natyrën, historinë, trashëgiminë kulturore e shpirtërore, konsumimin e produkteve lokale, si dhe traditat lokale dhe në formë edukuese, përpiqet t'i përçojë këto vlera tek turistët/vizitorët.

Neni 4

Edukimi dhe informimi

Operatori i turizmit detar, duhet të:

1. Vendosë në dispozicion të turistëve/vizitorëve informacionin në lidhje me turizmin, ekosistemet lokale dhe fenomenet mjedisore, që mund të përfshijnë gjithashtu një hartë me informacionet për zonën e operimit. Në varësi të madhësisë, modelit të mjeteve lundruese dhe llojit të aktivitetit turistik detar, mjetet dhe mënyrat e mëposhtme sugjerohen të jenë:

a) bill bordet elektronike;

b) posterë;

c) fletëpalosje;

d) prezantime video;

e) librat;

f) udhërrëfyes audio dhe njoftime.

2. Publikojë në një vend të dukshëm për turistët/vizitorët, rregulla në lidhje me:

a) asgjësimin e përshtatshëm të mbeturinave;

b) politikën e pirjes së duhanit në bord;

c) këshillat për sigurinë;

d) sjelljen e përshtatshme gjatë një kontakti me kafshë të egra;

3. Ofrojë të paktën një aktivitet promovimi turistik dhe edukimi mjedisor për turistët/vizitorët, punonjësit dhe/ose komunitetin lokal brenda vitit ushtrimor të aktivitetit tregtar, në lidhje me:

a) rritjen e ndërgjegjësimit dhe kujdesit për mjedisin lokal nga turistët/vizitorët dhe banorët;

b) trajtimin e personelit në çështjet e turizmit të përgjegjshëm, kulturën, florën dhe faunën, menaxhimin mjedisor, shëndetin dhe mirëqenien;

c) promovimin e turizmit dhe rekreacionit të qëndrueshëm në zonë.

d) njohjen e objektivave të zhvillimit të qëndrueshëm (SDG).

4. Shkëmbejë me strukturat përgjegjëse të turizmit të dhëna statistikore mbi turistët/vizitorët.

Neni 5

Siguria dhe mbrojtja e shëndetit të turistit/vizitorit

1. Operatori i turizmit detar, gjatë ushtrimit të veprimtarisë së tij, duhet të jetë i vëmendshëm ndaj çdo situatë të mundshme rreziku. Ai duhet të veprojë në mënyrë të përgjegjshme në çdo kohe, ambient e rrethane dhe duhet të jetë gjithmonë i kujdesshëm për sigurinë personale të turistit/vizitorit.

2. Operatori i turizmit detar duhet të kujdeset për të mos i dhënë mjekime një turisti/vizitori pa u konsultuar me mjekun.

3. Operatori i turizmit detar është i detyruar, të:

a) të raportojë pranë autoritetit më të afërt turistik dhe kur është rasti i parashikuar nga ligji, pranë çdo autoriteti policor, çdo incident me pasojë cenimin e integritetit moral, fizik, dëmtimin e shëndetit apo cenimin e jetës së turistit.

b) të zbatojë legjislacionin kombëtar, që lidhet me:

i. siguri në teknike të mjeteve lundruese turistike;

ii. informimin e turistëve/vizitorëve rreth çështjeve të sigurisë;

iii. pajisjen me mjete teknike të mbrojtjes së jetës për çdo aksident që mund të ndodhë në bord;

iv. pajisjen me mjete të ndihmës së parë;

v. pajisjen minimalisht me aparate fikse zjarri, të disponueshme në numër të përshtatshëm, lehtësisht të identifikueshme dhe të arritshme nga çdo drejtim i mjetit lundrues turistik;

c) të përgatisë planet e emergjencës për aksidente të ndryshme dhe trajnimin frekuent të burimeve njerëzore.

Planet e emergjencës duhet të përfshijnë minimalisht:

i. identifikimin e personave që duhen kontaktuar në rast aksidenti;

ii. angazhimin e shërbimeve administrative dhe personat e nevojshëm;

iii. procedurat për mbrojtjen, shpëtimin ose evakuimin e njerëzve në mjetin lundrues ose në ujë;

d) të publikojë, informojë personat në bord, me të dhëna dhe sinjalistikë që lidhen me lëvizjen në mënyrë të sigurt të mjetit lundrues, sjelljen e përgjegjshme gjatë motit të nxehët, udhëzim në lidhje me konsumin e alkoolit në bord (legjislacionin kombëtar për moshën minimale ligjore për konsumin), me vend ndodhjen e jelekëve të shpëtimit, pajisjeve zjarrfikëse dhe pajisjeve të ndihmës së parë, me paralajmërimin e vizitorëve për një situatë të pasigurt, vendndodhjen e ambienteve sanitare etj.

dh) të pajisë objektet sanitare me ujë të rrjedhshëm, detergjente dhe produkte të higjienës personale dhe ujë të pijshëm.

e) të mundësojë për personat me aftësi të kufizuara, aksesin e dedikuar në mjetet lundruese dhe në ambientet sanitare.

Neni 6

Njohja dhe respektimi i mjedisit

Operatori turistik detar, duhet të jetë i njohur dhe të zbatojë:

a) rregulloret përkatëse kombëtare dhe ndërkombëtare, në fushën mjedisore, fushën e trajtimit të ujërave të zeza, sigurisë, operimit detar, në lidhje me përgatitjen dhe ofrimin e ushqimit etj.;

b) ruajtjen në struktura të ndara (kontejnerë) dhe asgjësimi me përgjegjësi i mbetjeve të rrezikshme, të krijuara në mjetet lundruese turistike dhe në ambiente ndihmëse;

c) ruajtjen e ujërave të zeza të papërpunuara në depozite të mjetit, të cilat duhet t'i nënshtrohen depozitimit dhe trajtimit të tyre në kompani të licencuara për trajtimin e ujërave. Në pamundësi të trajtimit me kompani të licencuara, derdhja e ujit në mjedisin detar duhet të realizohet në përputhje me legjislacionin kombëtar ose ndërkombëtar, duke konsideruar ndër të tjera rregullat e MARPOL (shtojca I e MARPOL 73/78);

d) rregullat dhe standardet MARPOL dhe rregullorja e BE-së (KE) nr. 782/2003, në mbrojtje të mjedisit;

e) realizimin e punimeve të riparimit dhe mirëmbajtjes së mjetit lundrues, të cilat duhet kryhet në zona të përcaktuara, në port ose në vende ku nuk ka rrezik që substancat toksike të depërtojnë në ujë ose në tokë. Aktivitete më të mëdha riparimi (p.sh. kruarjes, lustrimit ose pastrimit ranor, lyerjes me sprucim dhe lyerje të mëdha, të cilat shkaktojnë ndotje pluhuri) duhet të bëhen në një ambient të mbuluar ose të mbyllur nën kushte të kontrolluara;

- f) respektimin e kufizimeve të ankorimit për të mbrojtur shtratin detar, e në pamundësi, ankorimi në tokë solide të bëhet aty ku lejohet nga legjislacioni;
- g) kujdesin dhe mirëmbajtjen e mjetit lundrues, derisa të transportohet në një subjekt të licencuar për trajtimin, në skadim të ciklit të jetës;
- h) aplikimin e anketimeve vlerësuese dhe përdorimin e *feedback*-ut nga klientët, si një mënyrë për të vlerësuar performancën mbi plotësimin e pritshmërive mjedisore të vizitorit.

Neni 7

Veprimtaria e përgjegjshme mbi florën dhe faunën

Operatori i turizmit detar gjatë ushtrimit të veprimtarisë së tij, duhet të:

- a) respektojë aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi për zonat e mbrojtura apo me status të veçantë ;
- b) raportojë tek autoritetet përgjegjëse çdo shkelje të konstatuar, të kryer nga turistët/vizitorët;
- c) minimizojë uljen e zhurmave, limitojë shpejtësinë e lundrimit (jo më e madhe se 5 nyje) gjatë afrimit për t'i vrojtuar speciet detare (pa i rrethuar, bllokuar ose ndjekur);
- d) limitojë qëndrimin, i cili duhet të jetë jo më shumë se 20 minuta, nëse ka mjete të tjera lundruese në afërsi dhe jo më shumë se dy mjete lundruese në një rreze prej 1 km;
- dh) marrë masa për ndalimin e hedhjes së ushqimit, shmangies së bazave të shumimit apo prekjes së specieve detare;
- e) marrë masa për ndalimin e turistëve/vizitorëve lidhur me prekjën ose mbledhjen e specieve dhe bimëve, përveç:
  - i. peshkimit rekreativ në zonat e lejuara;
  - ii. ndërhyrjes së autorizuar nga strukturat e specializuara për shpëtimin e specieve detare;
- ë) bashkëpunojë me institucionet kërkimore, duke ofruar infrastrukturën lundruese në funksion të kërkimit shkencor;
- f) përmirësojë praktikat dhe produktet turistike, duke i bërë më shumë miqësore ndaj mjedisit;
- g) raportojë tek autoritetet përgjegjëse, në rastet kur konstatohen specie të dëmtuara, të ngatërruara, të bllokuara ose të ngordhura.

Neni 8

Mbrojtja e trashëgimisë kulturore dhe historike

Operatorët e turizmit detar marrin përsipër të respektojnë:

1. Kufizimet që parashikohen nga kuadri ligjor në fuqi, që lidhen me ruajtjen dhe mbrojtjen e trashëgimisë kulturore.
2. Zakonet dhe traditat e zonës si dhe vendeve historike, arkeologjike dhe objekteve të tyre, duke mundësuar respektimin e tyre edhe nga turistët/vizitorët.

Neni 9

Marrëdhëniet ndërmjet operatorëve të turizmit detar

1. Operatorët e turizmit detar bashkëpunojnë me njëri-tjetrin në mënyrë profesionale e me respekt dhe përpiqen të kultivojnë një marrëdhënie pozitive me të gjithë profesionistët e tjerë të përfshirë në një veprimtari turistike, me synimin për të promovuar trashëgimi në kulturore, historike dhe mjedisore të Shqipërisë.
2. Operatori i turizmit detar detyrohet të respektojë kërkimin e kryer dhe pronësinë intelektuale, materialet me të drejtë autori të operatorëve të tjerë, duke mos e regjistruar ose cituar pa autorizimin e autorit.

ANEKS 2
VETËDEKLARIM

Unë i/e nënshkruari/a _____(emër/mbiemër), në cilësinë e përfaqësuesit ligjorë të subjektit _____ (emri i subjektit), me nr. NIPT-i _____, me adresë (adresa e plotë), me vullnet të lirë, deklaroj se jam njohur me kushtet, kriteret dhe kërkesat për ushtrimin e aktivitetit të turizmit detar dhe marr përsipër të zbatoj Kodin e Etikës së operatorit të turizmit detar, sipas vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 845, datë 28.10.2020, “Për miratimin e rregullave të hollësishme për zhvillimin e aktiviteteve turistike detare, që kryhen nëpërmjet mjeteve lundruese për qëllime turistike dhe argëtim” dhe udhëzimit të ministrit të Turizmit dhe Mjedisit nr. _____, datë ____2020.

DEKLARUES
Emër Mbiemër Firmë